

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 940 คน (สมหวัง ใจหาญ, 2550, พฤษภาคม 11) ได้แก่

1.1	กลุ่มแม่บ้านเกษตรตำบลยางราก	จำนวน	370	คน
1.2	กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตำบลยางราก	จำนวน	120	คน
1.3	กลุ่มสตรีทอผ้าตำบลยางราก	จำนวน	150	คน
1.4	กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านตำบลยางราก	จำนวน	300	คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มสตรีชนบทตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี เนื่องจากจำนวนประชากรสามารถทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ มีความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มสตรีจำนวน 280 คน ซึ่งได้จากการคำนวณหาสัดส่วนแบบชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยอาศัยกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มสตรีสามารถแยกได้ ดังนี้ กลุ่มแม่บ้านเกษตรตำบลยางราก จำนวน 110 คน กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตำบลยางราก จำนวน 35 คน กลุ่มสตรีทอผ้าตำบลยางรากจำนวน 45 คน และกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านตำบลยางราก จำนวน 90 คน ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้ตอบในเขตตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

กลุ่ม	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
1. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลยางราก	370	110
2. กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตำบลยางราก	120	35
3. กลุ่มสตรีทอผ้าตำบลยางราก	150	45
4. กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านตำบลยางราก	300	90
รวม	940	280

ที่มา (สมหวัง ไชหาญ, 2550, พฤษภาคม 11)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จึงใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (close ended questionnaire) แบบให้เลือกตอบตัวเลือกที่ตรงกับความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของตนในแบบสอบถามตอนที่ 1 และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scaled) ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทของกลุ่ม เป็นแบบให้เลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว มีคำถามจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี โดยแบบสอบถามในส่วนนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scaled) แบบลิคเิร์ทสเกล (Likert scale) มีคำถามจำนวน 63 ข้อ

ในแต่ละคำถาม กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นได้ 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักของคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด

- 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
มาก
- 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
น้อย
- 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
น้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
2. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
3. กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและความสำคัญของการวิจัย
4. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง
5. นำแบบสอบถามฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาและตรวจสอบ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไข
6. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่าง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบสอบถามจำนวน 5 ท่าน เพื่อเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษา หลังจากผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและทำการปรับปรุงแก้ไข
7. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างไปทดลองใช้ก่อน (try - out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา
8. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ไปทดลองมาวิเคราะห์
9. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปใช้จริง

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ และยังได้รับการพิจารณาตรวจสอบขั้นต้นจากคณะกรรมการประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2. หาความเที่ยงตรง (validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธาน และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 243-244) ค่าดัชนีที่ได้จะต้องมีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 - 1.0 แต่ถ้ามีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 จะต้องปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อความเที่ยงตรงของเนื้อหา

3. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try - out) กับสตรีในเขตตำบลลำนาทรายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (อนุรักษ์ นวพรไพศาล, 2543, หน้า 85)

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ส่งแบบสอบถามจำนวน 280 ชุดวันที่ 10 กันยายน 2551 ไปถึงผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกจ่ายแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง

2. ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเองตั้งแต่วันที่ 1 - 20 ตุลาคม 2551

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1 หาค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percent) ในตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามที่วัดระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีชนบทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

2.3 แปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยยึดเกณฑ์ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 90)

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มสตรีชนบทที่ระดับมากที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มสตรีชนบทที่ระดับมากในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มสตรีชนบทที่ระดับปานกลางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มสตรีชนบทที่ระดับน้อยในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มสตรีชนบทที่ระดับน้อยที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

2.4 ทดสอบและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทของกลุ่มสตรี โดยการทดสอบค่าที (t - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (one - way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีฟิชเชอร์ (Fisher's least significant difference : LSD)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา หรือลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหา (อย่างน้อย 5 คน) ให้แต่ละคนพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนนดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

แล้วนำคะแนนมาแทนค่าในสูตร (สุวรรีย์ ทิริโกภาภิรมย์, 2546, หน้า 243-244)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าดัชนี IOC คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นถูกตัดออกไปหรือต้องปรับปรุงใหม่

3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (อนุกฤษ นวพรไพศาล, 2543, หน้า 85)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3.3 ร้อยละ (percent) (ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, 2544, หน้า 45)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ f แทน ความถี่

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3.4 ค่าเฉลี่ย (mean) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2546, หน้า 39)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i x_i}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	f_i	แทน	ความถี่ที่ i ($i = 1, 2, 3, \dots, k$)
	X_i	แทน	คะแนนที่ i ($i = 1, 2, 3, \dots, k$)
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด (ความถี่สะสม)
	i	แทน	ระดับที่มีผลต่อการตัดสินใจ
	k	แทน	จำนวนระดับที่มีผลต่อการตัดสินใจ

3.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2546, หน้า 55)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X_i	แทน	ค่าของชั้นที่ i ($i = 1, 2, 3, \dots, k$)
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.6 การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (สุวรรีย์ ศิริโกศาภิรมย์, 2546, หน้า 38)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่พอดี
N	แทน	จำนวนประชากร
e	แทน	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ เท่ากับ 0.05

3.7 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าที (t - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม สูตรที่ใช้คือ (สุวีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 277-279)

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$\text{โดยที่ } df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	S^2	แทน	ผลรวมกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

3.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (one - way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป สูตรที่ใช้คือ (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2546, หน้า 140)

$$F = \frac{MSTrt}{MSE}$$

$$= \frac{SSTrt / k - 1}{SSE / n - k}$$

เมื่อ	MSTrt	แทน	ค่าแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MSE	แทน	ค่าแปรปรวนภายในกลุ่ม
	SSTrt	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	SSE	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน จำนวนค่าสังเกตในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง
 องศาแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom: df) คือ $(k - 1)$ และ $(n - k)$

3.9 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีฟิชเชอร์ (Fisher's least significant difference: Fisher's LSD) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2550, หน้า 161)

$$LSD = t_{1-\frac{\alpha}{2}; n-k} \sqrt{MSE \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]} \quad n_i \neq n_j$$

$$\text{โดยที่ } n = \sum_{i=1}^k n_i$$

LSD	แทน ค่าผลต่างนัยสำคัญที่คำนวณสำหรับการทดสอบตัวอย่างกลุ่มที่ i และ j
$t_{1-\frac{\alpha}{2}}$	แทน ค่าสถิติจากตารางมาตรฐาน t
n	แทน ค่าจำนวนข้อมูลตัวอย่างทั้งหมด
k	แทน ค่าจำนวนกลุ่มทั้งหมดที่ใช้ทดสอบ
MSE	แทน ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสอง (mean square error) ที่ได้จากรายวิเคราะห์ความแปรปรวน
n_i	แทน จำนวนข้อมูลตัวอย่างกลุ่มที่ i
n_j	แทน จำนวนข้อมูลตัวอย่างกลุ่มที่ j